

Sygn. akt VIII Gz 108/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer

Sędziowie: SO Wojciech Wołoszyk

SR del. Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 17 czerwca 2016 r. (sygn. akt VIII GC 958/16)

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie

Wojciech Wołoszyk Marek Tauer Artur Fornal

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Toruniu. W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji odwołał się do treści art. 34 a ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), zgodnie z którym powództwo o odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wytacza się wyłącznie przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby poszkodowanego zdarzeniem powodującym szkodę albo przed sąd właściwy dla miejsca zaistnienia tego zdarzenia. W braku wskazanych wyżej podstaw właściwości miejscowej powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy według przepisów o właściwości ogólnej. Zgodnie natomiast z art. 34 a ust. 2 powołanej ustawy, przelew wierzytelności nie wpływa na właściwość sądu.

Sąd Rejonowy podkreślił, że poszkodowany w przedmiotowej sprawie ma miejsce zamieszkania w T., a treści pozwu nie wynika gdzie miało miejsce zdarzenie, które spowodowało szkodę. Miejsce zamieszkania poszkodowanego uzasadnia zatem, zdaniem Sądu pierwszej instancji, właściwość wyłączną Sądu Rejonowego w Toruniu. Jednocześnie, zdaniem tego Sądu, zapis art. 34a ust. 2 powołanej ustawy – „przelew wierzytelności nie wpływa na właściwość sądu”, rozumieć należy w ten sposób, że dotyczy to każdej właściwości, w tym właściwości funkcjonalnej. Umowa przelewu nie zmienia faktu, że to poszkodowany jest podmiotem, który rzeczywiście poniósł szkodę w zdarzeniu komunikacyjnym, cesjonariusza zaś przez umowę cesji nie uzyskuje przymiotu poszkodowanego, a jedynie nabywa od niego wierzytelność odszkodowawczą. W efekcie, miejsce zamieszkania nabywcy wierzytelności, czy też fakt

prowadzenia przez niego działalności gospodarczej pozostaje, w ocenie Sądu pierwszej instancji, bez znaczenia dla ustalenia sądu właściwego dla rozpoznania sprawy o odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, tj. art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 10 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2015 r., poz. 1844 ze zm.), poprzez uznanie się niewłaściwym i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu. Skarżący wniósł o zmianę postanowienia poprzez jego uchylenie, a ponadto o zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, że powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia (art. 10 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej). W ocenie skarżącego powołany przepis daje samoistną podstawę do wytaczania powództwa zgodnie z właściwością miejscową miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do odszkodowania. Powód zaś – który na skutek cesji dokonanej przez poszkodowanego wstąpił we wszystkie jego prawa – prowadzi działalność gospodarczą i mieszka na obszarze właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Bydgoszczy – Sądu Gospodarczego. W konsekwencji powodowi (jako nabywcy wierzytelności) będzie przysługiwała możliwość zastosowania reguły właściwości postulowanej w art. 34a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli, bądź też skorzystania z dotychczas obowiązujących przepisów regulujących właściwość przemienną (znajdujących zastosowanie także do powództw obejmujących roszczenia z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych). Skarżący wskazał także na dotychczasową praktykę Sądu Rejonowego w Bydgoszczy – Sądu Gospodarczego, który uznawał się właściwym miejscowo i funkcjonalnie do prowadzenia spraw tego rodzaju nawet po wejściu w życie nowelizacji prawa ubezpieczeniowego (wprowadzającego regulację art. 34a ww. ustawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda podlegało oddaleniu.

Przede wszystkim trzeba zgodzić się z Sądem pierwszej instancji, że w sprawie zastosowanie znajduje regulacja zawarta w art. 34a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) przewidująca dla spraw z powództwa o odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych – jako wyłączną – właściwość sądu miejsca zamieszkania (siedziby) poszkodowanego zdarzeniem powodującym szkodę albo miejsca zaistnienia tego zdarzenia - bez względu na dokonany następnie przelew wierzytelności.

Przepis powyższy wszedł w życie z dniem 24 stycznia 2016 r. (por. art. 2 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; Dz. U. Z 2015 r., poz. 1691), zatem tej właśnie regulacji – jako szczególnej i przewidującej dla spraw tego rodzaju właściwość wyłączną – podlega pozew w niniejszej sprawie, wniesiony w dniu 2 maja 2016 r. (zob. k. 1 akt sprawy).

Trzeba jednak podkreślić, że stosownie do wynikającej z art. 15 § 1 k.p.c. zasady perpetuatio fori właśnie według chwili wniesienia pozwu – a nie jakiegokolwiek innej – należy oceniać przesłanki uzasadniające wyłączną właściwość sądu w niniejszej sprawie. Z tym bowiem momentem następuje „utrwalenie” okoliczności według których ustalić należy sąd wyłącznie właściwy do jej rozpoznania. Z tego powodu decydujące w tym zakresie znaczenie będzie miała nie tylko okoliczność ze swej natury niezmienna (miejsce w jakim nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę), ale także fakty, które mogą ulegać zmianie przed datą wniesienia pozwu (zmiana miejsca zamieszkania lub siedziby poszkodowanego - z wyłączeniem jednak gdy zmiana taka wynika z cesji wierzytelności [art. 34a ust. 2 ww. ustawy], a ewentualnie także zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych). Wobec powyższego znaczenie w tym zakresie musi mieć także, dokonywana według stanu z chwili wniesienia pozwu, ocena charakteru przedmiotowej sprawy

jako cywilnej, bądź też gospodarczej. W niniejszej sprawie taka ocena ma decydujące znaczenie dla oceny zasadności zażalenia, przy założeniu bowiem gospodarczego jej charakteru sądem wyłącznie właściwym – ustalonym według miejsca zamieszkania poszkodowanego (art. 34a ust. 1 ww. ustawy) – pozostaje **Sąd Rejonowy w Toruniu – jako Sąd Gospodarczy** (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014 r. w sprawie przekazania niektórym sądom okręgowym i sądom rejonowym rozpoznawania spraw gospodarczych z obszarów właściwości innych sądów okręgowych i sądów rejonowych [Dz.U. z 2014 r., poz. 1397 ze zm.]).

W ocenie Sądu Okręgowego, przedmiotową sprawę należy bowiem zakwalifikować jako sprawę gospodarczą w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 723). Przepis powyższy stanowi, że sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Sąd odwoławczy orzekający w niniejszej sprawie zgadza się z dominującym obecnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego kierunkiem wykładni pojęcia „sprawy gospodarczej” szeroko ujmującym związek dochodzonego roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej. W takim ujęciu sprawa dotycząca wierzytelności firmy, zajmującej się najmem pojazdów poszkodowanym w zamian za cesję ich wierzytelności z tytułu poniesionej szkody to sprawa gospodarcza (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CZP 12/15, „Monitor Prawniczy” 2015, Nr 10, poz. 507).

Zgodnie z tym poglądem przyjmuje się jego występowanie nie tylko wtedy, gdy stosunek cywilnoprawny, z którego spór wynika, mieści się w obrębie określonej działalności, ale także wtedy, gdy sprawa będąca przedmiotem rozpoznawania przez sąd wynika z prowadzenia tej działalności, ocenianego w konkretnym stanie faktycznym, przy uwzględnieniu zindywidualizowanych okoliczności. Jako kryteria istotne należy zatem traktować to, czy poddawana ocenie sprawa dotyczy zachowań przedsiębiorcy stanowiących przejaw wykonywania prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, i obejmuje czynności związane z uczestnictwem w obrocie gospodarczym, wytwarzaniem dóbr materialnych lub świadczeniem usług, nakierowanym na osiągnięcie zysku, które pozostają w normalnym, funkcjonalnym, bezpośrednim lub pośrednim związku z powstaniem roszczenia stanowiącego przedmiot sporu i nie muszą być związane wyłącznie ze stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy. Jeżeli zatem przedsiębiorca, który w zakresie swego przedsiębiorstwa (w znaczeniu funkcjonalnym) nabył wierzytelność i dochodzi jej zaspokojenia, to sprawa w tym przedmiocie będzie sprawą gospodarczą, jeżeli powództwo zostało wytoczone przeciwko innemu przedsiębiorcy, dla którego sprawa ta jest także wynikiem czynności podejmowanych w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 45/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 66). W konsekwencji nie można, w ocenie Sądu Okręgowego, zaaprobować poglądów wcześniej wyrażanych w orzecznictwie będących wyrazem wąskiego kierunku wykładni: elementu funkcjonalnego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r., II CZ 151/04, LEX nr 490406).

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie odpowiednio zastosowanego przepisu art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Brak było natomiast podstaw do orzekania na tym etapie postępowania o kosztach postępowania zażaleniowego, sąd rozstrzyga bowiem o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.), a niniejsze postanowienie – dotyczące kwestii incydentalnej – nie jest takim orzeczeniem. Dopiero bowiem po ustaleniu, która ze stron wygrała proces możliwe będzie rozstrzygnięcie o zwrocie kosztów (obejmujących także koszty postępowania incydentalnego) zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1973 r., II CR 159/73, OSNC 1974, nr 5, poz. 90)

Wojciech Wołoszyk Marek Tauer Artur Fornal